

Klára Vraná
Neverbální prvky v psychoterapii adolescentů

Posudek vedoucího diplomní práce

V diplomní práci si autorka klade za cíl zmapovat literárně a prakticky oblast neverbální komunikace v psychoterapii adolescentů. V úvodu vymezuje neverbální komunikaci v širokém rámci komunikace vůbec. Poukazuje – v souladu s poznatky sociální psychologie - na to, jak neverbální komunikace bývá nedoceňována, ač nese mnohdy převážnou část komunikačního poselství.

K vystižení elementů neverbální komunikace postulují autorka dva pojmy: neverbální prvek a neverbální techniku. Neverbální technikou nazývá neverbálně vyjádřenou činnost, pracovní postup nebo prostředek k naplnění určitého cíle. Neverbálním prvkem míní část či fragment neverbální techniky. Neverbální prvek nemůže v průběhu psychoterapie existovat sám.

Snaží se porovnat a klasifikovat jednotlivé u nás rozšířené psychoterapeutické směry právě z hlediska podílu neverbality v komunikaci. Oslovila za tím účelem významné představitele jednotlivých směrů, anebo se pokusila podíl neverbality stanovit vlastní analýzou příslušných literárních textů. Vytřídila tak soubor psychoterapeutických směrů, kde neverbální komunikace hraje významnou roli, a uvádí jejich přehled. Počíná si tu velmi informovaně a s množstvím poznatků zachází s přehledem i nadhledem. Využívá osobních kontaktů s psychoterapeuty, odkazuje nezřídka na osobní sdělení. Z celého textu je zřejmé, že na diplomní díle pracovala s hlubokým zaujetím a silnou motivací. Dokázala se dostat do prostředí, kam zejména pro studenty nebývá přístup snadný.

Vzhledem k tomu, že problematiku neverbální komunikace pro účely diplomní práce zaměřuje na věk adolescence, předkládá v další části literárně přehledového úseku díla přehled vývojové psychologie období adolescence. Povšimla si pojmové nejednotnosti posledních let mezi našimi autory vývojově psychologických textů a zaujímá tu osobní stanovisko.

Jádrem empirické části diplomní práce je zachycení prvků a metod neverbální komunikace v psychoterapeutickém procesu. Činí tak ve třech rovinách: jednak na základě kazuistických sdělení psychoterapeutek, s nimiž v této věci spolupracovala (a zachytila pěkná svědectví o jejich práci), jednak vlastním pozorováním v průběhu účasti na psychoterapeutických sezeních, a nakonec ukázkami z psychoterapeutické literatury.

Podrobně a sofistikovaně pak zachycené a popsané neverbálně komunikační prvky analyzuje, třídí, hodnotí z hlediska terapeutické účinnosti a podrobuje je diskusi.

Práce je dílem zralým, tvořeným s vynaložením značného úsilí, času a vynalézavosti, jež podle mého soudu přineslo své pozitivní plody. Autorka prokazuje schopnost vhodně zvolené psychologické téma samostatným způsobem pojmut, konfrontovat je s dostupnou naší i zahraniční literaturou tištěnou i internetovou. Na diplomní práci obsáhlé dílo je téměř prosté překlepů (z drobných nedostatků bych doporučil větší důslednost v psaní velkých písmen u Pesso – Boyden terapie, volil bych spíše termín „instrumentárium“ než „instrumentálum“). Práce je doplněna přílohami v úplnosti zahrnujícími přehled psychoterapeutických směrů z hlediska podílu nonverbální komunikace, dále přehled faktorů

sloužících jako podklad pro analýzu neverbálních prvků a dotazník, jež autorka užila pro posouzení jednotlivých směrů psychoterapie z hlediska podlí neverbality resp. rozhovoru.

Posuzovaná práce kol. Kláry Vrané se může stát předmětem obhajoby a za svou osobu, i s přihlédnutím k odpovědnému přístupu k jejímu zpracování, ji hodnotím jako výbornou.

26.8.2008

PhDr. Jaroslav Šturma